

Vernířovický zpravodaj

Číslo 1 **11. dubna 2017**

Z činnosti obecního úřadu

- v prosinci 2016 zastupitelstvo obce schválilo rozpočet na rok 2017 jako vyrovnaný – příjmy i výdaje ve výši 4 530 000,-Kč.
- v měsíci lednu probíhala inventura majetku obce – fyzická a dokladová.
- v letošním roce nás čekají práce na nové elektroinstalaci obecního úřadu. Výběrové řízení již probíhá.
- máme zpracovaný projekt na sanaci trhlin ve zdivu a zpevnění podzákladí budovy obce – nyní vyhlašujeme výběrové řízení na tyto práce
- výstavba povodňového parku je ve fázi územního povolení. Letos bychom chtěli zvládnout stavební povolení a žádost o dotaci.
- naše žádost o dotaci na lesní techniku skončila šestá pod čarou. Máme velkou šanci v dalším kole, které proběhne v červnu.
- zažádali jsme znovu o dotaci na opravu místní komunikace „Kosaře“.
- žádosti o bezúplatný převod dvou pozemků od Státního pozemkového úřadu byla schválena a obci byly převedeny pozemky v celkové výměře 1847m^2**.**
- v měsíci březnu proběhla stavba nového přístřešku na kontejnery u obce a přesunutí informační tabule- mapy Jeseníků před budovu OÚ – vše prováděla firma Kotraš s.r.o.
- chceme ještě upravit ceduli autobusové zastávky a revitalizovat zeleň
- po zimě byla potřeba oprava střechy OÚ.
- v průběhu měsíce března proběhla na obci kontrola Okresní správy sociálního zabezpečení za rok 2014 – 16, vše máme v pořádku.
- kontrola hospodaření obce (audit) za rok 2016 – bez chyb a nedostatků.
- od 1. 4. 2017 máme podepsanou smlouvu s Úřadem práce Šumperk na zřízení dvou pracovních míst veřejně prospěšných prací.
- 30. 3. 2017 proběhla kontrola dodržování zásad spisové služby a archivu obce – Zemským archivem v Opavě. Těší nás, že po několika měsíční práci a přípravě kontrola dopadla na výbornou.

Bohumila Hojgrová, starostka obce

Usnesení č. 18/2017 veřejného zasedání zastupitelstva obce Vernířovice konaného dne 1. 3.2017.

Zastupitelstvo obce Vernířovice

1. bere na vědomí

1) zprávu ověřovatelů ze 17. veřejného zasedání ZO dne 19. 12. 2016.
2) zprávu starostky o činnosti OÚ.
3) rozpočtové opatření č. 11/2016.

2. schvaluje

1) navržený program 18. veřejného zasedání a jednání dle schváleného programu.
2) předloženou cenovou nabídku RNDr. Lukáše Merty, Ph.D., Mrštíkovo nám. 53, Olomouc na zpracování biologického posouzení záměru
„ ***Revitalizace Merty a Ztraceného potoka s povodňovým parkem“*** v částce 38 100 Kč bez DPH.
3) cenovou nabídku Ing. Vladimíra Vašíčka na zpracování projektové dokumentace akce „Sanace objektu č. 53 (Obecní úřad) Vernířovice“ v ceně 40 000 Kč +21% DPH.
4) nový Spisový řád Obce Vernířovice.
5) Rozpočtový výhled obce Vernířovice na období 2019 -2021.
6) cenovou nabídku firmy Kotraš Ondřej s.r.o., OK. STŘECHY. CZ, Bartoňov 38, Ruda nad Moravou na zbudování přístřešku a přesunutí informační tabule – mapy v částce 48 600 Kč bez DPH. Na umístění mapy bude spolupracovat KŽP a pí Kotrašová.
7) snížení měsíčního nájemného za obchod na OÚ na 1 Kč od 1. 1.2017 a změnu splatnosti z Q na roční.
8) předloženou cenovou nabídku na odkup dříví Lesního statku Třemešek, v.o.s., Třemešek 80, 788 01 Oskava.

3. volí

1) pí Danu Purovou do funkce členky finančního výboru.

4. neschvaluje

1) poskytnutí dotace SH ČMS SDH Vernířovice z rozpočtu obce na činnost v roce 2017.

Kulturní komise.

Naši spoluobčané oslavili svá životní jubilea, v lednu pan Hamřík a paní Mílová, v únoru pan Koutný, pan Malkup a pan Svozil.

V lednu jsme se v chrámu páně sv. Matouše rozloučili s paní Márií Bodnárovou. V březnu zemřel pan profesor Brandštetr, jeden s prvních chalupářů, jezdil do Vernířovic od roku 1948.

-MP-

Komise životního prostředí.

Že se vyplatí v naší obci třídit odpad, svědčí o tom, že v roce 2016 náklady na likvidaci odpadu (včetně pravidelného svozu nebezpečného a velkoobjemového odpadu) byly nižší než výdaje (poplatky od občanů, příjmy za tříděný odpad).

I když se jedná o řádově tisíce korun, je to pozitivní zpráva o tom, že si občané a většina chalupářů uvědomují nutnost třídění odpadu.

Bohužel, i když, je to menšinový názor – platím si za odpad tak co, když se zvednou náklady, tak já na to mám.

To je nejenom sobectví vůči ostatním, ale také pohrdáním ochranou životního prostředí.

Snad není takový problém vytřídit plasty, sklo, papír atd., sběrných hnízd je po vesnici dost, je to jenom asi lenost.

Jistá praxe (byť menšinová) je, že do popelnic se „narve to těžké“ do pytlů kolem to ostatní včetně bioodpadu, textilu, plastů. Někteří ještě okolí nádob na odpad ozdobí například kusy nábytku atd.

Jen pro pořádek uvádíme, že v některých obcích se pokusně zavádí systém evidence odpadu

Pro utvoření představy o celkovém rámci systému adresného svozu odpadu uvádíme postup při svozu veškerého odpadu s možností jeho třídění do adresných nádob. Princip spočívá v jedinečné identifikaci odpadové nádoby a jejího pevného přiřazení pro každého účastníka. Každý účastník má tedy vlastní odpadovou nádobu, kterou plní odpadem.

Podle nastavených pravidel svozu ji v definovaném čase připraví k vysypání. V okamžiku vysypání příslušné sběrné nádoby sejme obsluha její identifikační kód a případně zadá míru jejího naplnění (váha). Takto probíhá celý svoz. Po jeho skončení se nasnímaná data přenesou do příslušného informačního systému k dalšímu zpracování (zaznamenání a následnému vyhodnocení).

Komise životního prostředí upozorňuje občany, že dvacet majitelů domů si ještě nevyzvedlo kompostéry, jsou k dispozici na OÚ.

Ještě malá poznámka jaro „odhalilo“ různé skládky na pozemcích nejen soukromých, některé skládky „přerůstají“ i na jiné pozemky.

Je opravdu pozoruhodné co se tam najde, je na to upozorňováno občany na schůzích zastupitelstva. I majitelé soukromých pozemků by si měli uvědomit, že spoluvytvářejí kolorit obce. Ti, kteří skládají svůj odpad na cizích pozemcích riskují postih dle zákona.

Vypalování porostů – trávy je přísně zakázáno, pokud má někdo neodolatelné nutkání pálit klestí, musí si uvědomit, že nesmí obtěžovat sousedy kouřem. Je nutné dbát na to, aby se oheň nekontrolovatelně nerozšířil a aby nebyl bez dozoru.

-js-

Spolek chovatelů a pěstitelů.

Rok 2017 je výročním rokem našeho spolku, desátý rok fungování, který jsme si připomněli při příležitosti konání výroční členské schůze (VČS) dne 6. ledna 2017, na které jsme bilancovali celý minulý rok a vzpomněli i celých uplynulých deset roků.

Na VČS byl potvrzen výbor spolku ve stejném složení, schválen finanční plán, plán činnosti a plán pracovních aktivit na rok 2017. Ke dni konání VČS je ve spolku organizováno celkem 55 členů. Těm členům, kteří se v uplynulém roce dožili významného životního jubilea byl předám drobný dárek a všem členům, jako každý rok CD s fotogalerií všech akcí roku 2016.

Večer proběhla ochutnávka moravských vín z oblasti Čejče od našeho kamaráda známého vinaře.

Samostatnou kapitolou byla příprava také již tradičního spolkového bálu letos již IV. ročník, který se uskutečnil v termínu 25. 02. 2016, jako obvykle na SEV Švagrov. Po celý večer nás ke zpěvu a tanci provázely dvě kapely různých žánrů. Návštěvníci bálu, kterých bylo letos hodně přes stovku, hodnotili nejen vystoupení kapel, ale i celý průběh bálu velmi pozitivně.

Za přípravný výbor bych chtěl touto cestou poděkovat provoznímu i technickému personálu SEV na Švagrově, vedení města Šumperka, členům spolku, kteří se aktivně podíleli na přípravě a vlastním průběhu celé akce. Poděkování patří i všem sponzorům, kteří přispěli drobnými i hodnotnými cenami do „Kola štěstí“.

Za Spolek pěstitelů a chovatelů Vernířovice

Ing. Bořivoj Hojgr – předseda

LASKAVÁ APATYKA
PODBĚL LÉKAŘSKÝ

Každým rokem, když se objeví první zlatožluté hlavičky podbělu, mám radost z probouzející se přírody a z nadcházející bylinkářské sezony. Tato "kuřátka" prosvětlují místa, kde rostou.

Často to jsou nevzhledná místa jako příkopy, rumoviště, rozkopané terény, holé stráně. Ovšem své místo má i u břehů potoků, řek a horských pramenů, kvete od března do dubna.

Sbírá se květ na počátku rozkvětu (nejlépe mezi 14-16hod.) a list od května do června (nejlépe mezi 14-16 hod). Listy obsahují více účinných látek, je ovšem nutné dát pozor, aby nedošlo k záměně s listy devětsilu.

Sbírám květy i listy, pokládám za důležité je mít v domácí "lékárničce" k míchání čajových směsí. Sušení je třeba provádět rychle, ve stínu či v sušičce při teplotě 40°C, protože rády plesniví.

Podběl znal už Hippokrates a tišil jím suchý kašel. Staří Řekové a Římané ho nazývali "kašlavou rostlinou" a inhalovali i jeho páry při potížích s dýchací soustavou. Patří k nejznámější a nejstarší bylince proti kašli.

Můžete ho koupit i v lékárnách a obchodech s bylinkami. Vzhledem k jeho rozšíření dávám přednost vlastnímu sběru.

Obsahuje velké množství slizovitých látek, flavonoidy, třísloviny a také hojnost látek minerálních, obzvláště zinek a draslík. Zinek je důležitým prvkem při cukrovce, protože zlepšuje využití inzulínu.

Má odhleňující a protizánětlivé účinky. Chrání sliznice organismu před drážděním. Sliz chrání zanícené sliznice a podporuje vykašlávání, kde je potřeba.

Vnitřní použití.

Chronická onemocnění dýchacích cest, astma, kašel i dávivý, zahleněné průdušky a plíce, brontichida, chřipka, chrapot

Vnější použití.

Rozmačkané listy spařit, 10 minut nechat luhovat. Po mírném zchladnutí přikládat listy tmavší stranou na špatně hojící rány na kůži, popáleniny, oteklé nohy, možné přikládat i na místa postižená revmatismem.

Někdo vyrábí i podbělový med a sirup. Nedělám ani jedno ani druhé. Vše, co posbírám, nasuším na zimu.

Čaje při dlouho trvajícím kašli, při zánětu průdušek, chrapotu.

10g květu podbělu, 10g plicník, 5g sléz, 5g violka (fialka) a med

Sléz zaliji studenou vodou, nechám 12 hodin louhovat. Poté sléz přecedím, přidám ostatní bylinky a nálev ohřeji na cca 80°C, nevařím.

Louhovat nechám přikryté 10 minut. Lžičku medu přidám až po nalití nálevu do hrnku. Uchovávám v termosce a piji 3x denně po jídle. Piji max. 2 týdny.

Neužívejte podběl dlouhodobě, obsahuje látky, které mohou vyvolávat záněty a poškození jater. Samostatně není vhodný pro děti, těhotné a kojící ženy!

-MP-

Radar na Vysoké Holi a některé letecké nehody v našem okolí.

Většina z nás několikrát šla po hřebeni Jeseníků z Vernířovic na Ovčárnu, kde procházíme přes Vysokou Holi (1 465 m. n.). Na vrcholové plošině stojí dřevěná bouda, barokní hraniční kámen z roku 1681 a betonový bunkr.

Na jižním svahu je dodnes několik set trychtýřovitých prohlubní do 1,5 metru hloubky, což jsou pozůstatky kráterů po dělostřeleckých cvičeních československé armády v letech 1919 až 1922.

Koncem druhé světové války zde nacistická Luftwaffe budovala polní letiště, i když důkazy pro realizaci záměru jsou mizivé. Proti hovoří skutečnost, že doba využití pro letecký provoz by byla výrazně omezována povětrnostními podmínkami a velmi složité by bylo i zásobování letiště.

V letech 1943 – 44 zde pro Luftwaffe byla Todtovou organizací vybudována radarová základna I. třídy s krycím jménem Nebelhorn („Mlhový roh“)., vybavená radary typu Würzburg Riese, FuMG 80 Freya a světlometem. Jediným zbytkem po těchto aktivitách jsou pozůstatky betonového soklu pro radar typu Würzburg a betonové patky pro radar typu FuMG 80 Freya.

Trosky radiolokátoru Würzburg Riese po válce, v pozadí Praděd.

Radiolokátor Würzburg Riese byl jedním z nejdůležitějších radarových přístrojů protivzdušné obrany Říše. Používal se k mnoha účelům, v prvé řadě však sloužil pro navádění stíhacích letadel.

I když na Vysoké holi nebylo letiště nikdy postaveno, tak již před II. světovou válkou z této kóty vzlétaly větroně. Namátkou uvádíme například let větroně Vampyr v roce 1929, který havaroval, pilot Kraus, bývalý válečný letec vyvázl jen, s odřeninami.

V roce 1932 pan Fritz Shuster z Šumperka ustanovil na větroni D – 15 nový československý rekord v době letu – 3 hodiny a 35 minut.

Místo startu i přistání byla opět Hohe Heide (Vysoká hole), kde měli plachtaři postavenou dřevěnou boudu, v níž hangárovali demontované kluzáky.

Ze Šumperka jezdívali do Sobotína a odtud pokračovali pěšky nahoru na Vysokou holi.

V roce 1946 plachtaři z Brna - Medlánek a z Olomouce zorganizovali vlnové plachtění, celá akce proběhla poblíž Petrových kamenů, na náhorní planině Vysoké hole. Na snímcích dole pohled na tábor plachtařů, v pozadí Praděd a transport navijáku z Ovčárny na Vysokou holi.

Do povědomí široké veřejnosti se Vysoká Hole dostala před více než padesáti lety, kdy zde došlo k tragické havárii dopravního letadla Dakota, letícího na pravidelné lince Ostrava - Praha. Letadlo se zřítilo 27. února 1950 za mlhy a deště na úbočí Vysoké hole a pět cestujících přitom zahynulo. Při záchranné akci se vyznamenali záchranáři horské služby, v čele se svým vůdcem a zakladatelem Václavem Myšákem.

Přes velmi nepříznivé podmínky se členům horské záchranné služby za pomoci výsadkářů, kteří tehdy měli výcvik na Ovčárně, podařilo trosky letadla rychle vyhledat a všem 27 cestujícím, kteří katastrofu přežili, poskytnout včas první pomoc a přesunout je na Ovčárnu.

Havárie rumunského letounu Potez A2 v roce 1926 na Jelením hřbetě

12. září 1926 se vracel kpt. Banciulescu z Paříže, kde startoval v závodě o pohár rumunského knížete Bibescu, spolu s mechanikem Stoicem přes Rakousko (trasa Paříž – Štrasburg – Linec – Vídeň - Bukurešť) zpět do Bukurešti. Nad Lincem pro mlhu ztratili směr a dostali se až nad Hrubý Jeseník. Zde toho dne v dopoledních hodinách (asi 10:45) havarovali. Mechanik Stoicu nehodu nepřežil.

První, kdo nalezl havarované letadlo a blízko něho zraněného pilota, byl rýmařovský typograf Karel Hříbal s manželkou Josefínou, kteří zde byli toho dne na výletě. V blízkosti místa havárie byl též na výletě vojenský lékař MUDr. Egon Honsig z Opavy. Když zjistil, že pilot krvácí z nohou, tyto mu zafixoval a obvázal.

Mezitím typograf p. Hříbal utíkal pro pomoc na Alfredovu chatu. S pomocí dalších turistů byl na improvizovaných nosítkách raněný pilot přenesen do chaty k tehdejšímu chataři L. Schallerovi a po té byl převezen do rýmařovské nemocnice, kde se ho ujal chirurg MUDr. Boese. 16. října 1926 byl kpt. Banciulescu převezen do Bukurešti, kde mu byla věnována příkladná péče. S mimořádnou vůlí se naučil chodit na dřevěných protézách, které mu vyrobili v Mnichově, kde ho učili též tyto protézy používat. Po překonání nesmírného utrpení, než se na "dřevěných nohou" naučil chodit, požádal o opětovné zařazení do normální služby u letectva.

Stal se opět vynikajícím letcem, což mj. dokázal devítidenním letem (asi v roce 1930), kdy absolvoval 8000 km s mezipřistáním v několika evropských městech. O rok později se proslavil letem napříč Středozemním mořem a prováděl mnoho dálkových přeletů, které ho řadily do tehdejší světové špičky pilotů.

Osudným se mu stal let Afrikou. Při návratu onemocněl v Káhiře malárií a 12. 4. 1935 zemřel. Pohřben byl se všemi poctami na hřbitově Bellu v Bukurešti.

Přímo v katastru obce dle webu „Letecká badatelna“ došlo k dalším dvěma leteckým nehodám.

Do severozápadních svahů hory Břidličné narazilo v roce 1943 letadlo luftvaffe Heinkel He 111, po nárazu zcela shořelo. Trosky byly rozebrány místními obyvateli. Na místě jsou dodnes patrny stopy po požáru stroje, v okolí je množství slitků a spečených částí konstrukce, o posádce není nic známo.

Německé letadlo italské výroby Caproni CA 31 havarovalo údajně „kdesi u Vernířovic“, dvoučlenná posádka zahynula.

Prameny

Článek p. Ladislava Mrkvičky, čestného člena Horské služby Jeseníky, 2007 a http://www.letani-jes.wbs.cz/pocatky.html;

http://www.letani-jes.wbs.cz/nehody.html ; http://www.vrtulnik.cz/ww2/protektorat-vysokahole.htm

Rýmařovský horizont 17/2013 str.11-13 viz http://www.svcrymarov.cz/horizont/13/17-2013.pdf;

http://ostrava.idnes.cz/pomnik-pro-rumunskeho-pilota-ktery-letal-bez-nohou-fxv-/ostrava-zpravy.aspx?c=A131017_1989486_ostrava-zpravy_ama

web:letecká badatelna; sborník okresního archivu Šumperk

-js-

Vernířovický zpravodaj. *Zpravodajský čtvrtletník obce Vernířovice. Vychází čtyřikrát do roka, zdarma. Náklad 140 výtisků. Vydavatel: obec Vernířovice, Vernířovice 53,788 15 Velké Losiny. Redakční rada: Michaela Prečová, Jiřina Vlhová, Dana Purová, redaktor a grafické zpracování Jan Spáčil. Foto redakce. Distribuci zajišťuje do všech schránek OÚ. Neprošlo jazykovou úpravou. Ev. č. MK ČR E 211 78.*